

N

- de **n** → **tussen** Ⓜ (n'en, n's; n'etje) **1** de 14e letter van ons alfabet ≈ **tweepoot** • de *n* van **Nico** **2** [wisk] onbe- paald getal
- n** (lidw) informele schrijfwijze voor het lidwoord 'een'; zie **²**een
- N** **1** **nitrogenium** [stikstof] **2** **newton**
- N.** afk van *noeden*
- 1** **na** (bw) **1** in de onmiddellijke nabijheid • *dat is mijn eer* te *na* • het gaat tegen mijn eergevoel in dat te doen of te laten • [Belg] *ei zo na* • **a** op een haar na, bijna **b** op de valreep, op het nippertje • *het zijn oplichters, de goeden niet te na gesproken* • zonder de goeden tekort te willen doen • *op een haar na* • net niet, bijna • *op één na* • alle(n), behalve eentje • *de op één na laatste* • de voorlaatste • *iem. na staan* • met hem verbonden zijn door vriendschap of bloedverwantschap **2** **achteraf** • *wat eten we na?* • wat eten we als nagerecht? || **• bij lange na niet** • in het geheel niet
- 2** **na** (vz) **1** later dan • *na afloop van de voorstelling* • *na schooltijd* **2** **achter** • *na u!* • gezegd als men iem. laat voorgaan
- Na** **natrium**
- de **naad** [naden] **1** **verbinding** tussen aan elkaar genaaide stukken stof • *het naadje van de kous willen weten* • alles van iets willen weten **2** **verbinding** waar twee stukken materiaal aan elkaar zijn gehecht || **• zich uit de naad lopen** • heel hard lopen • [Belg] *snit en naad* • (opleiding) knippen en naaien • *zich uit de naad werken* • uitermate hard werken
- naad-loos** (bn) **1** zonder naad geheel of vervaardigd **2** ongemerkt, gladjes • *naadloos aansluiten /bij/op/ [het voorgaande]*
- de **naaf** Ⓜ (naven) **middenstuk** van een wiel waar de as doorheen gaat en waarin de spaken zitten
- het **naai-ate-lier** Ⓢ **werkplaats** of fabriek waar kleidingstukken in elkaar worden gezet [vaak met de bijgedachte aan slechte werkomstandigheden]
- de **naai-does** Ⓜ **doos** waarin naaigerei wordt bewaard
- naai-en** (ov ww; naaide, heeft genaaid; naaier) **1** met naald en draad vervaardigen, repareren of vasthechten **2** [vulig] **geslachtsgemeenschap** hebben met (iem.) ≈ **vrijen** **3** [inf] (iem.) **bedriegen**, benadelen • *zich genaaid voelen door iem.*
- het **naai-ga-ren** Ⓢ **garen** waarmee men naait ≈ **hand-garen**
- het/de **naai-gar-ni-tuur** Ⓢ Ⓜ **etuitje** met naaigerei voor op reis
- het **naai-ge-rei** Ⓢ (geen mv) alles wat men voor het naaien nodig heeft
- het **naai-krans-je** Ⓢ **1** **bijeenkomst** van dames om naaiwerk te verrichten **2** [scherts] **bijeenkomst** waar te veel gepraat wordt
- de **naai-ma-chi-ne** Ⓜ **meestal elektrische machine** om mee te naaien
- de **naai-ster** Ⓜ (-s) **vrouw** die beroepsmatig naaiwerk verricht ≈ **coupeuse**
- het **naakt** Ⓢ (-en) **afbeelding** van een naakt menselijke lichaam ≈ **naaktfiguur**
- 2** **naakt** (bn; -er, -st; -heid) **1** [van het lichaam] **geheel** zonder kleding ≈ **in zijn /blootte/nakie/niksje/, nakend, ongekleed** **2** **onbedekt**
- de **naakt-fo-to** Ⓜ **foto** van een of meer naakte mensen
- de **naakt-heid** Ⓜ (-heden) het naakt zijn
- de **naakt-lo-per** Ⓜ (Ⓜ; -loopster) [neg] **nudist**
- het **naakt-mo-del** Ⓢ **model** dat naakt poseert
- de **naakt-scène** Ⓜ **scène** in een toneelstuk, film e.d. waarin naakt voorkomt
- de **naakt-slak** Ⓜ **slak** zonder huisje
- het **naakt-strand** Ⓢ **strand** waarop men naakt kan recreëren
- de **naald** Ⓜ (-en) **1** **dunne metalen stift** met oog om te naaien, borduren enz. • *naald en draad* • [Belg] *iets vertellen van naaldje tot draadje* • het met vermelding van alle bijzonderheden vertellen • *heet van de naald* • meteen nadat het klaar is, terstond • **zoeken naar een naald in een hooiberg** • zoeken naar iets dat eigenlijk onvindbaar is, aan onbegonnen werk beginnen **2** **wijzer** van een kompas e.d. **3** **hol**, puntig uiteinde van een injectiespuit ≈ **injectienaald** **4** **onderdeel** van een platenspeler waarmee de grammofonplaat wordt afgetast **5** **blad** van een naaldboom
- de **naald-boom** Ⓜ **naaktzadige, altijdgroene, harsachtige boom** met naald- of schubvormige bladeren
- het **naald-bos** Ⓢ **bos** van naaldbomen ≈ **naaldwoud**
- de **naald-hak** Ⓜ **zeer dunne hoge hak** aan dames-schoen ≈ **stiletto, stilettohak**
- de **naam** Ⓜ (namen; -pje) **1** **woord** waarmee een bepaalde persoon of zaak wordt aangeduid • *dat stuk draagt zijn naam* • het stuk is door hem geschreven • *mijn naam is haas* • ik weet van niets, ik heb er niets mee te maken • *in naam* • alleen voor de buitenwereld, niet werkelijk • *in zijn naam* • op zijn gezag • *iem. bij naam kennen* • *een klinkende naam* • die met aanzien, roem verbonden is • *ik ben zijn naam kwijt* • herinner mij die niet meer • **luisteren naar de naam** [Fikke] • zo heten • [Ned] *het mag geen naam hebben* • het heeft niets te betekenen • *met name* • in het bijzonder, vooral • *geen namen noemen* • zich niet over de betrokkenen uitlaten • *zijn naam ontlenen aan iem. of iets* • *een record op zijn naam brengen* • *op iemands naam staan* • **a** hem formeel toebehoren **b** zijn prestatie zijn • *ten name van* • geregistreerd op naam van de genoemde • *met naam en toenaam* • met alle persoonlijke gegevens • [chem] *een triviale naam* • benaming die niets met de structuur te maken heeft, bv. oliezoet voor glycerine • *een valse naam opgeven* • *een naam verhaspelen* • *vrij op naam* • waarvoor de verkoper de overdrachtskosten betaalt • *in naam der wet* • onderstreping van de wettelijke waarde van wat gezegd wordt **2** **bekendheid** die iem. geniet • *zijn naam eer aandoen* • **a** zijn reputatie waarmaken **b** precies zo zijn als de naam suggereert • *de naam hebben* [gierig] *te zijn* • zo bekendstaan • *een slechte naam hebben* • een slechte reputatie hebben • *iemands naam door het slijk halen* • zijn reputatie zwaar aantasten • *zijn naam vestigen*
- naam-bel-len** (ww) **manier** van telefoneren waarbij men letters kiest in plaats van cijfers
- het **naam-bord** Ⓢ **bord** of plaat waarop een naam te lezen is ≈ **naamplaatje**
- de **naam-dag** Ⓜ [r-k] **dag**, gewijd aan de heilige wiens naam men draagt
- het **naam-dicht** Ⓢ **gedicht** waarin de eerste letters van de regels samen de naam van een persoon vormen ≈ **acrostichon, lettersvers**
- de **naam-ge-noot** Ⓜ (-genoten) **persoon** die dezelfde naam draagt
- de **naam-ge-ver** Ⓜ **persoon** wiens naam een instelling, product enz. draagt
- de **naam-ge-ving** Ⓜ **het geven** van een naam
- het **naam-kaart-je** Ⓢ **visitekaartje**

- de **naam-kun-de** (naamkundig; naamkundige) wetenschappelijk onderzoek van eigennamen ≈ **onomastiek**
- naam-loos** (bn; -heid) niet bekend bij naam ≈ **anoniem**
- het **naam-plaat-je** ◆ **naambord**
- de **naams-be-kend-heid** (v) bekendheid van de naam van een persoon, een product e.d.
- de **naam-stem** (v)m [Belg; pol] **stem** die op een persoon wordt uitgebracht en niet op de lijst als zodanig × **kopstem, lijststem**
- de **naams-ver-an-de-ring** (v) **verandering** van een naam of van de schrijfwijze ervan, vooral de bij de wet toegestane wijziging van geslachts- of voor-naam
- de **naams-ver-mel-ding** (v) **vermelding** van iemands naam, bv. in een voorwoord van een boek
- de **naam-val** (m) [taalk] elk van de vormen die zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden, lidwoorden en voornaamwoorden aannemen in bepaalde functies in de zin ≈ **casus**

naamvalsuitgang

Is het *ten allen tijden, ten alle tijde, te alle tijde* of zelfs nog iets anders?

De juiste schrijfwijze is: te allen tijde.
Uitdrukkingen als te allen tijde, te gelegener tijd en ten laste van worden staande uitdrukkingen of naamvalsverbindingen genoemd. De juiste schrijfwijze van deze uitdrukkingen is gebaseerd op de naamvalsregels die vroeger in het Nederlands werden gebruikt. Omdat we tegenwoordig in het Nederlands nauwelijks nog naamvalen kennen, is het correct schrijven van de staande uitdrukkingen eigenlijk vooral een kwestie van opzoeken in dit woordenboek, of natuurlijk van buiten leren.
 Toch is er nog wel een grammaticale regel voor dergelijke constructies die enig houvast kan bieden: het is *ten of ter als je het woord kunt vervangen door een lidwoord, en het is te als dat niet kan. Het is dus terzelfder tijd, want je kunt ook zeggen de zelfde tijd. Maar het is te* mijnen kantore, *want je kunt niet zeggen het mijn kantoor. Zo is het ook te allen tijde, omdat de alle tijd niet kan.*

- het **naam-woord** → **bijvoeglijk zelfstandig** ◆ [taalk] **woord** dat een persoon of zaak noemt, bepaalt of aanduidt ≈ **nomen** • **bijvoeglijk naamwoord** ◦ woord dat een eigenschap of een hoedanigheid van een zelfstandig aanduidt • **zelfstandig naamwoord** ◦ woord dat een zelfstandigheid bij name noemt
- naam-woor-de-lijk** → **bezegde** (bn) de aard hebbend van, gekenmerkt door een naamwoord ≈ **nominaal**
- na-afen** (ov ww; aapte na, heeft nageaapt; na-aper) [neg] nabootsen, imiteren
- ¹ **naar** (bn; -der, -st; -heid) **1** **onaangenaam** • *wat een nare toestand* **2** [van personen] zeer onsympathiek, bijzonder vervelend ≈ **onvriendelijk** • *wat een nare vent is dat*
- ² **naar** (bn, pred; -der, -st) **misselijk, beroerd** • *ik heb me naar gezocht* ◦ tot vervelens toe gezocht • *zich naar schrikken* ◦ heel erg schrikken
- ³ **naar** (vz) **1** in de richting van • *naar huis* • *dat is niet erg aardig naar hem toe* ◦ jegens hem **2** volgens het voorbeeld van • *vrij naar [Homerus]* ◦ de genoemde niet letterlijk nagevolgd **3** in overeen-

- stemming met • *naar alle waarschijnlijkheid*
- ⁴ **naar** (ondersch vv) **zoals** • *naar het schijnt*
- naar-gees-tig** (bn; -er, -st; -heid) **somber**
- ¹ **naar-ge-lang** (vz) afhankelijk van, rekening houdend met • *al naargelang de omstandigheden* • *naargelang van het weer*
- ² **naar-ge-lang** (ondersch vv) **naarmate** • *naargelang het langer duurde, daalde de stemming*
- de **naar-ling** (m) (-en; -etje) **vervelend persoon** ≈ **beroering, canaille, eikel, etter, etterbak, etterbul, fielt, fluim, gemenerik, hondenuil, kankerlijer, klerelijer, kloot, kloothommel, klootspiraal, kreng, kwal, lam-meling, lamstraal, lamzak, lazerstraal, lelijkerd, loe-der, lul, lulhannes, miesgasser, misbaksel, mispunt, onverlaat, paardenlul, patjakker, pleurislijder, ploert, plurk, pokkenlijder, reptiel, rotzak, schoelje, schoft, serpent, smeerlap, smiecht, stinker, teringlijder, ty-fushond, tyfuslijder, vuilak, zak**
- naar-ma-te** (ondersch vv) naar verhouding dat ≈ **naargelang**
- naar-stig** (bn; -er, -st; -heid) **ijverig en vlug** • *naarstig zoeken naar iets*
- naar-toe** (bw) in de richting van het genoemde of bedoelde
- ¹ **naast** (bn) **1** **dichtstbijzind** • *in zijn naaste omge-ving* **2** **meest verwant** × **ver** • *de naaste familieleden* || • [Ned] *ten naaste bij* ◦ ongeveer
- ² **naast** (bw) niet het beoogde doel treffend • [sport] *hij schoot naast* ◦ zodanig dat de bal naast het doel belandde
- ³ **naast** (vz) **1** aan de zijde of terzijde van ≈ **bezijden** • *wie zit er naast je?* • *ergens naast kijken* ◦ het niet zien, hoewel het zich op een opvallende plaats vlak-bij bevindt **2** om het genoemde uit te breiden ≈ behalve, buiten • *naast een drielat romans heeft hij ook poëzie geschreven*
- ⁴ **naast** (ondersch vv) **behalve** • *naast dat hij viool speelt, componeert hij ook* • *naast hem ken ik hier niemand*
- de **naas-te** (m/v) (-n) **medemens**
- naas-ten** (ov ww; naaste, heeft genaast; naasting) in bezit nemen, zich toe-eigenen, m.n. wederrechtelijk
- de **naas-ten-lief-de** (v) **liefde tot de medemens**
- naast-ho-ger** (bn) in rang direct boven de betrok-kene
- naat-je** (bn, pred) [Ned; inf] heel slecht ≈ **waardeloos**
- na-bau-wen** (ov ww; bauwde na, heeft nagebauwd; nabauwer) spottend de woorden herhalen van
- de **na-be-han-de-ling** (v) **behandeling** die dient om een voorafgaande aan te vullen
- de **na-be-pa-ling** (v) [taalk] **bepaling** die na het bepaal-de woord of de bepaalde woordgroep staat
- de **na-be-schou-wing** (v) **bespreking** of overdenking van een gebeurtenis na afloop ervan ≈ **evaluatie**
- na-be-spre-ken** (ov ww; besprak na, heeft nabesproken; nabe-spreking) na afloop bespreken ≈ **evalueren**
- de **na-be-spre-king** (v) **bespreking** achteraf
- de **na-be-staan-de** (m/v) (-n) **partner, familielid of vriend** die of dat na iemands dood overblijft ≈ **achterblijver**
- het **na-be-staan-den-pen-si-oen** (v) **pensioen** dat bij iemands overlijden aan de nabestaanden wordt uit-gekeerd
- de **na-be-staan-den-wet** (v)m **wet** die bij iemands overlijden voorziet in een uitkering aan diens nabe-staanden
- na-be-stel-len** (ov ww; bestelde na, heeft nabesteld; nabestel-ler, nabestelling) (iets) bestellen juist zo en op dezelfde voorwaarden als reeds geleverd is ≈ **bijbestellen**

- na-beurs** (bw) na het sluiten van de beurs
- de **na-be-wa-king** ⓧ [Belg] naschoolse opvang
- na-bij** (bn; -er, -st; -heid) **dichtbij**, op kleine afstand **x ver** • *in de nabije toekomst* ◦ op korte termijn
- na-bij** (vz) dichtbij, op kleine afstand van • *hij woont nabij de kerk* • *om en nabij* ◦ ongeveer
- na-bij-ge-le-gen** (bn) zich in de nabijheid, in de buurt bevindend ≈ naburig, omgelegen, omliggend
- de **na-bij-heid** ⓧ (-heden) **1** het nabij-zijn ≈ proximateit **2** directe omgeving • *in de nabijheid van [het stadi-on]* • *in de onmiddellijke nabijheid van iets*
- na-blij-ven** (onov ww; bleef na, is nagebleven; nablijver) als straf na schooltijd op school blijven ≈ schoolblijven
- na-bloe-den** (onov ww; bloeide na, heeft nagebloed; nabloeding) achteraf bloeden
- de **na-bloei** Ⓜ **1** langer dan normaal voortgezette bloei **2** laatste fase van een periode van artistieke of culturele bloei
- na-blus-sen** (onov ww; nablussen) voortgaan met blussen na het bedwingen van een brand om te voorkomen dat deze weer opblaast
- na-boot-sen** (ov ww; bootste na, heeft nagebootst; nabootser, nabootsing) **nadoen**, namaken
- de **na-boot-sing** ⓧ **1** (-en) imitatie **2** (-en; nabootsinkje) iets dat nagebootst is ≈ imitatie
- de **na-bran-der** Ⓜ **1** inrichting aan een straalmotor waardoor nogmaals brandstof gespoten wordt in de afgewerkte gassen **2** [fig] **opmerking** die wordt gemaakt terwijl het alweer over iets anders gaat • *een mop met een nabrander* ◦ mop waarvan de pointe pas na enige tijd doordringt
- na-bu-ri-g** (bn; -heid) nabijgelegen, omliggend
- de **na-buur** Ⓜ buurman of -vrouw ≈ buur
- na-heck-ken** (ov ww; checkte na, heeft nagecheckt) [inf] **controleren** [contaminatie van nagaan en checken]

nachecken

Het woord **nachecken** is eigenlijk een contaminatie. Dat wil zeggen dat het een verkeerde combinatie van twee andere woorden is, in dit geval van **nakijken** en **checken**. Het is daarom beter om **nachecken** niet te gebruiken.

- de **na-cho-chips** /natsjoosjips/ (mv) gekruide en al dan niet met gesmolten kaas bedekte tortillachips
- de **nacht** Ⓜ (-en) tijd tussen zonsopgang en zonsopkomst, m.n. deel van een etmaal tussen middernacht en zes uur 's morgens • *bij nacht* ◦ 's nachts • *als een dief in de nacht* ◦ totaal onverwacht • *ergens de nacht doorbrengen* • *een doorwaakte nacht* ◦ nacht waarin men niet heeft geslapen • *niet over één nacht ijs gaan* ◦ geen risico's nemen, heel zeker van zijn zaak willen zijn • *in het holst van de nacht* ◦ midden in de nacht • *bij nacht en ontij* ◦ op een zeer laat uur • *een slapeloze nacht* ◦ een nacht waarin men niet geslapen heeft • *nog [acht] nachties slapen* ◦ m.n. gezegd tegen een kind om aan te geven hoe lang het nog duurt tot het jarig is • *ereen nachtie over slapen* ◦ niet dadelijk een besluit nemen • 's nachts ◦ in de nacht
- nacht-blind** (bn; -heid) niet in staat om in de schemering goed te zien
- nacht-bra-ken** (onov ww; nachtbraakte, heeft genachtbraakt; nachtbraker) **toe laten in de nacht opblijven**
- de **nacht-bra-ker** Ⓜ (-s; ⓧ; -braakster) iem. die vaak tot diep in de nacht opblijft
- de **nacht-bur-ge-meester** Ⓜ iem. die in een stad al-

om wordt beschouwd als de leidende figuur in het nachtleven

- de **nacht-bus** Ⓜ **lijnbus** die 's nachts rijdt, al dan niet in aansluiting op een nachttrein
- de **nacht-club** ⓧⓂ enigszins chique **uitgaansgelegenheid** voor dansen en ander vermaak die 's nachts open is
- de **nacht-crè-me** ⓧⓂ **huidcrème** die gedurende de nacht de huid herstelt
- de **nacht-dienst** Ⓜ **1** het werken na middernacht • *nachtdienst draaien* ◦ nachtdienst hebben **2** dienstregeling van openbaar vervoer na middernacht
- het **nacht-dier** ⓧ **dier** dat bij nacht op voedsel uitgaat en overdag slaapt
- de **nacht-te-gaal** Ⓜ (nachtegalen) bruine lijster met roestrode staart, die vaak 's nachts zingt
- nacht-te-lijk** (bn) tijdens de nacht
- de **nacht-even-ning** ⓧ (-en) tijd dat dag en nacht elk twaalf uren duren, tweemaal in het jaar: 21 maart en 23 september ≈ equinox
- de **nacht-film** Ⓜ **film** die 's avonds laat of 's nachts in de bioscoop of op televisie wordt vertoond
- het **nacht-hemd** ⓧ lang **hemd** waarin men slaapt ≈ nachtgewaad
- het **nacht-hok** ⓧ **nachtverblijf** van dieren
- de **nacht-ja-pon** Ⓜ **nachtthemd** voor vrouwen ≈ nachtkleed, nachtpon
- de **nacht-kaars** ⓧⓂ kaars zoals men vroeger 's nachts in een slaapkamer liet branden • *als een nachtkaaars uitgaan* ◦ zacht wegsterven, een einde hebben zonder effect
- het **nacht-kast-je** ⓧ klein kastje naast het bed
- de **nacht-kij-ker** Ⓜ kleine **verrekijker** waarmee men in het donker kan zien
- het **nacht-kleed** ⓧ [Belg; niet alg] **nachtjapon**
- de **nacht-kluis** ⓧⓂ **kluis** met een in de buitenmuur van een bankgebouw gemonteerde kluisdeur waarin men buiten openingstijden geld of waardepapieren kan deponeren
- de **nacht-kus** Ⓜ **nachtzoen**
- het **nacht-lamp-je** ⓧ (-s) zwakschijnend lampje dat 's nachts blijft branden ≈ nachtlampje
- het **nacht-le-ven** ⓧ **nachtelijk uitgaansleven**
- de **nacht-mens** Ⓜ iem. die 's avonds laat en 's nachts het best functioneert
- de **nacht-mer-rie** ⓧⓂ **1** zeer angstige **droom** ≈ **angstdroom**, **oneirodynie** **2** **schrikbeeld**
- het **nacht-mer-rie-sce-na-ri-o** ⓧ de slechtst denkbare loop van de gebeurtenissen
- de **nacht-mis** ⓧⓂ [-k] **mis** die met Kerstmis, in de nacht van 24 op 25 december, wordt opgedragen ≈ kerstnachtsmis
- het **nacht-net** ⓧ **verkeersnet** van het openbaar vervoer waarop 's nachts een dienstregeling wordt onderhouden
- de **nacht-pauw-oog** Ⓜ algemene **nachtvlinder** met opvallende ogen op zijn vleugels, die dienen om vijanden af te schrikken
- de **nacht-ploeg** ⓧⓂ groep arbeiders met nachtdienst
- de **nacht-pon** Ⓜ **nachtjapon**
- de **nacht-portier** ⓧ **portier** die 's nachts dienst heeft
- de **nacht-rust** ⓧⓂ **slaap**, 's nachts
- de **nacht-scha-de** ⓧⓂ (-n, -s) een of meer planten van het geslacht Solanum, waartoe o.a. de aardappel en de tomaat behoren
- het **nacht-slot** ⓧ dubbel deurslot dat alleen met een sleutel is te openen

- de **nacht-spie-gel** [m] [eufr] po
- de **nacht-stroom** [m] elektrische stroom die 's nachts tegen vermindert tarief wordt geleverd
- de **nacht-trein** [m] personen trein die 's nachts rijdt
- de **nacht-ver-gun-ning** [v] toestemming van de overheid aan cafés e.d. om 's nachts open te zijn ≈ nacht-permissie
- de **nacht-ver-pleeg-kun-di-ge** [m/v] verpleegkundige die 's nachts dienst heeft
- de **nacht-vlin-der** [m] vlinder die 's avonds en 's nachts actief is
- de **nacht-vlucht** [v] vlucht van een vliegtuig gedurende de nacht x dagvlucht
- de **nacht-voor-stel-ling** [v] filmvoorstelling die 's nachts gegeven wordt
- de **nacht-vorst** [m] het vriezen bij nacht, m.n. in de herfst en het voorjaar (waargenomen op een niveau lager dan de normale waarnemingshoogte van 1,5 m)
- de **nacht-wacht** [m] nachtwaker
- de **nacht-wacht** [v] 1 het wachhouden bij nacht 2 de gezamenlijke nachtwakers
- de **nacht-wa-ke** [v] het waken bij nacht
- de **nacht-wa-ker** [m] waker die 's nachts dienstdoet ≈ nachtwacht
- het **nacht-werk** [v] werk dat 's nachts verricht wordt ≈ nachtarbeid • er *nachtwerk van maken* o tot laat doorgaan met werken
- de **nacht-zoen** [m] kus voor het slapen gaan ≈ nachtkus
- de **nacht-zus-ter** [v] verpleegster die nachtdienst heeft ≈ nachterpleegster
- de **nach-wuchs** [nagwoeks/ m] jonge garde, generatie die de huidige zal opvolgen
- de **na-com-pe-ti-tie** [v] [sport] extra competitie na afloop van de reguliere, waarin een beperkt aantal deelnemers strijdt om promotie, degradatie, deelname aan Europese toernooien e.d.
- na-da** (onbep vww) [inf] niets
- de **na-da-gen** (mv) afsluitende periode van verval na grote bloei
- de **na-dar-af-slui-ting** [v] [Belg; niet alg] dranghek
- na-dat** (ondersch vw) later dan dat • *hij vertrok, maar niet dan nadat hij drie kasten omvergetrokken had* o maar pas nadat • *nadat zij dit gezegd had, ging zij weg*
- het **na-deel** [v] iets waardoor iem. of iets slechter wordt, waaronder iets of iem. lijdt ≈ de keerzijde van de medaille, kwaad, min, minpunt, schaduwkant, schaduwzijde, tegenvaller • *in het nadeel zijn* o in een minder gunstige positie verkeren • *nadeel ondervinden van iets* • *de voor- en nadelen van iets tegen elkaar afwegen* • *elk nadeel heeft zijn voordeel* o iets negatief heeft ook altijd een positieve kant [naar een uitspraak van Johan Cruijff (1947-2016)] • *niets ten nadele van iem. zeggen*
- na-de-lig** (bn; -er, -st; -heid) nadeel toe- of meebrengend ≈ schadelijk • *nadelig voor*
- na-den-ken** (onov ww; dacht na, heeft nagedacht) gericht denken ≈ reflecteren, zijn /hoofd/hersens/ gebruiken, zijn hersens inspannen, zijn hersens laten werken • *nadenken over* o zijn gedachten laten gaan over • *dat stemt tot nadenken* • *zonder nadenken*
- na-den-kend** (bn; -heid) met, in, of getuigend van nadenken ≈ bedachtzaam
- na-der** (bn) 1 dichterbij • *het huilen stond hem nader dan het lachen* o hij barsste haast in tranen uit • *nader tot elkaar komen* o meer overeenstemming

bereiken **2** preciezer, uitvoeriger • *nader ingaan op iets* • *iets nader toelichten* • *verklaar je nader* o vraag om verdere uitleg

na-der-bij (bw) dichterbij

na-de-ren (ov ww; naderde, heeft genaderd; nadering) dichterbij komen ≈ in aantocht zijn, **naken**

na-der-hand (bw) later

na-dien (bw) 1 [form] daarna [m.b.t. iets in het verleden] ≈ later x voordien 2 [vnl Belg] daarna [m.b.t. iets toekomstigs]

na-doen (ov ww; deed na, heeft nagedaan) 1 (iets) doen naar het voorbeeld van ≈ imiteren, kopiëren, nabootsen 2 (iem.) in stem of gebaren nabootsen

de **na-dorst** [m] dorst na een overmatig gebruik van alcohol op de dag ervoor

de **na-druk** [m] 1 (geen mv) kracht waarmee men spreekt ≈ aandringen, emfase • *de nadruk leggen op iets* o het benadrukken, laten zien dat men het belangrijk vindt • *met nadruk* 2 (geen mv) klemtoon, accent

nadruk

Déze of dêze? Als je een woord of lettergreep wilt benadrukken, schrijf je het accent dan naar links of naar rechts?

Als klemtoonteken gebruik je uitsluitend het accent aigu (het 'streepje naar rechts').

• Voorbeelden: *déze hier, leuk én goedkoop.*

Als de beklemtoonde klank uit twee of meer letters bestaat, schrijf je tweemaal een accent aigu.

• Voorbeelden: *Het ligt dáárl Niéuw, nu nog scho-ner!*

na-druk-ke-lijk (bn; -er, -st; -heid) met nadruk, met klem ≈ bepaaldelijk, emfatisch, expliciet, met nadruk, met zoveel woorden, uitdrukkelijk • *nadrukke-lijk aanwezig zijn* • *iets nadrukkelijk verbieden*

de **na-fer** [m] (-s) [Ned; neg] Noord-Afrikaan

na-flui-ten (ov ww; floot na, heeft nageflooten) 1 (een liedje) fluitend nadoen 2 door fluiten gevoelens van bewondering of spot uiteten jegens (een voorbijganger)

de **na-fa-ta** [m] lichte fractie van aardolie, gebruikt als oplos- en vlekkenmiddel

de **Naf-ta** [v] Noord-Amerikaanse vrijhandelsassociatie, gevormd door Canada, de VS en Mexico, afk van *North American Free Trade Association*

het **na-fa-teen** [v] koolwaterstof, o.a. gebruikt als grondstof voor kunststoffen en andere chemische producten

na-gaan (ov ww; ging na, is nagegaan) 1 concluderen door een beredeneerd onderzoek • *moet je nagaan!* o stel je eens voor! 2 op systematische wijze controleren

de **na-galm** [m] echo

na-gal-men (onov ww; galmde na, heeft nagegalmd) echo-ën ≈ weergalmen

de **na-ge-boor-te** [v] de vliezen met de moederkoek en een deel van de navelstreng die naar buiten komen kort na de geboorte ≈ nawerk

de **na-ge-dach-te-nis** [v] aandenken, herinnering, vooral aan een gestorvene

de **na-gel** [m] (-en, -s) 1 hoornachtig laagje op de voorste kootjes van voet en hand • *op zijn nagels bijten* • *geen nagel hebben om zijn gat te krabben* o erg arm zijn • *een ingegroeide nagel* o nagel waarvan de rand of de punt in de nagelplooi drukt • *zijn nagels knip-*

- pen** • **zijn nagels vijlen** **2 spijker** • **hij is een nagel aan mijn doodskist** ◊ hij bezorgt mij veel moeilijkheden
- het **na-gel-bed** ◊ deel van de huid dat door de nagel bedekt wordt ≈ **matrix**
- na-gel-bij-ten** (ww; nagelbijter) op de vingernagels bijten, vooral uit gewoonte of nervositeit
- de **na-gel-bij-ter** [m] (-s) **1** iem. die geregeld op zijn nagels bijt ≈ zenuwlijzer **2** [fig] spannende gebeurtenis, wedstrijd e.d.
- de **na-gel-bor-stel** [m] **borstel** om de vingernagels schoon te maken
- na-gel-en** (ov ww; nagelde, heeft genageld) met spijkers of pinnen bevestigen ≈ **spijkeren** • **iem. aan het kruis nagelen** ◊ a hem kruisigen **b** hem publiekelijk te schande maken
- de **na-gel-kaas** [m] [Ned] met kruidnagels gekruide kaas
- de/het **na-gel-lak** [m] ◊ **schoonheidsmiddel** om de nagels te vernissen
- de **na-gel-lak-re-mo-ver** [m] **middel** om nagellak te verwijderen
- na-gel-nieuw** (bn) **gloednieuw**
- de **na-gel-riem** [m] ondereinde van het nagelbed, dat over de nagel heen groeit
- de **na-gel-schaar** [v] kleine **schaar** om de nagels te knippen
- na-gel-vast** (bn; -er, meest nagelvast) vastgehecht met spijkers • **aard-en nagelvast** ◊ bij een woning: wat in de grond gegroeid of bevestigd en in 't huis vastgespijkerd is
- de **na-gel-vijl** [v] fijn vijltje waarmee de randen van de nagels worden gepolijst
- na-ge-nie-ten** (onov ww; genoot na, heeft nagenoten) **blijven genieten** van iets dat al voorbij is
- na-ge-noeg** (bw) [form] **bijna**
- het **na-ge-recht** ◊ **gerecht** dat na het hoofdgerecht wordt gegeten ≈ dessert, toespis, toetje
- het **na-ge-slacht** ◊ al iemands kinderen, kleinkinderen enz. ≈ nakomelingschap, nakroost
- na-ge-ven** (ov ww; gaf na, heeft nagegeven) eerlijkheids-halve erkennen tot verdienste van • **je moet hem nageven dat ...** || • [Belg; niet alg] **dat zou men hem niet nageven** ◊ dat zou je niet achter hem zoeken, daar zou je hem niet toe in staat achten
- de **na-hef-fing** [v] **heffing** achteraf, met name van een belasting, nadat reeds een aanslag is opgelegd ≈ **navordering**
- na-ief** (bn; naiever, -st; naïviteit) **1** onbedorven, zonder onoprechte bijbedoeling **2** onervaren terwijl dat niet zo zou moeten zijn ≈ **argeloos, in alle onschuld, ingenu, kwelzachtig, onnozel** || • **naieve schilder-kunst** ◊ die door eenvoudig realisme bedoeld of onbedoeld een indruk van kinderlijkheid teweegbrengt
- de **na-je-ve-ling** [m] (-en; -etje) **onnozel, argeloos mens**
- de **na-ij-ver** [m] [form] **afgunst, jaloezie**
- de **na-i-vi-tejt** [v] **1 onnozelheid** **2** natuurlijke, onkunstelde **eerlijkheid**
- het **na-jaar** ◊ **herfst**
- de **na-jaars-col-lec-tie** [v] het geheel van voor het na-jaar ontworpen artikelen van een modezaak of -merk
- na-ja-gen** (ov ww; jaagde na, joeg na, heeft nagejaagd; najager) jagen naar, proberen te verkrijgen ≈ **jagen naar, op na-kaar-ten** (onov ww; kaartte na, heeft nagekaart) **1** blijven praten na het vertrek van anderen ≈ **napraten** **2** terugkomen op een zaak die als afgedaan wordt beschouwd
- de **Nak-ba** [m] (geen mv) **benaming** voor de verdrijving van Palestijnen van hun grondgebied in 1948, bij de stichting van de staat Israël
- na-ken** (onov ww; naakte, is genaakt) [arch] **naderen**
- het **na-kie** ◊ • [form] **in zijn nakie** ◊ **geheel naakt**
- na-kij-ken** (ov ww; keek na, heeft nagekeken) **1** kijken naar (iem. die of iets dat weggaat) ≈ **nazien** • **iem. het na-kijken geven** ◊ iem. iets laten mislopen • **het nakijken hebben** ◊ iets mislopen **2** (stukken, schriftelijk werk) corrigeren **3 controleren**
- nak-ken** (ov ww; nakte, heeft genakt) [Ned; straat] **1 slaan** **2 stelen** **3 neuken** ≈ **vrijen**
- de **na-klank** [m] **1 echo** **2 late invloed** ≈ **effect**
- na-kin-ken** (onov ww; klonk na, heeft nageklonken) **weergalmen**
- de **na-ko-me-ling** [m] (-en; -etje) **bloedverwant** in neer-dalende lijn ≈ **afstammeling, descendent, nazaat, telg**
- na-ko-men** (onov ww; kwam na, is nagekomen; nakomer, nakoming) **later komen** dan anderen of andere dingen
- na-ko-men** (ov ww; kwam na, is nagekomen) (iets) naleven, in acht nemen ≈ **inlossen, woord houden, zich aan zijn woord houden, zijn /woord/beloofte/gelofte/gestand doen** × **zich onttrekken aan**
- het **na-ko-mer-tje** ◊ (-s) **jongte kind** dat nogal veel in jaren verschilt met het voorlaatste
- na-la-ten** (ov ww; liet na, heeft nagelaten) **1** als erfenis **achterlaten** ≈ **achterlaten, laten** **2** als teken van werking, invloed **achterlaten** ≈ **achterlaten** **3** (iets) niet doen waarvan verwacht mocht worden dat men het wél zou doen ≈ **verzuimen, iets uit zijn hoofd la-ten, laten** × **doen** **4 verzuimen**
- de **na-la-ten-schap** [v] (-pen) **erfenis** • **een nalaten-schap aanvaarden**
- na-la-ten** (bn; -er, -st; -heid) **niet doende** wat men moest doen
- de **na-la-tig-heid** [v] (-heden) **fout** doordat men iets na-laaf ≈ **verzuim** • **grove nalatigheid**
- na-le-ven** (ov ww; leefde na, heeft nageleefd; naleving) **leven** volgens, zich houden aan een verplichting enz. ≈ **houden, zich houden aan, opvolgen, respecteren, volgen** × **schenden** • **een gebod naleven**
- na-le-zen** (ov ww; las na, heeft nagelezen) **overlezen**
- na-lo-pen** (onov ww; liep na, heeft nagelopen) (iem.) **ach-ternalopen** ≈ **achter iem. aan lopen**
- na-lo-pen** (ov ww; liep na, heeft nagelopen; naloper) **con-troleren**
- de **NAM** [v] afk van **Nederlandse Aardoliemaatschap-pij**
- de **na-maak** [m] al wat nagemaakt of nagebootst is ≈ **fake, kunst, nep**
- na-ma-ken** (ov ww; maakte na, heeft nagemaakt; namaker, namaking) **maken** naar een voorbeeld ≈ **iets /op/naar/zekere leest vormen**
- de **name-drop-ping** /neemdropping/ [v] het quasiter-loops noemen van namen (bv. van beroemdheden, schrijvers) om te kennen te geven dat men is inge-voerd in een bepaald wereldje
- na-me-lijk** (bw) **1** ter inleiding van een opsomming of precisering ≈ **te weten** **2 immers**
- Na-men** ◊ (Naams; -aar) **1 provincie** van België **2 hoofdstad** van de Belgische provincie Namen en van Wallonië
- na-mens** (vz) in de naam, uit naam van • **ik moet u ook namens mijn familie bedanken**
- na-me-ten** (ov ww; mat na, meette na, heeft nagemeten; name-ter, nameting) **door meten controleren**
- de **na-mid-dag** / **na-mid-dag** [m] **1** [Ned] laatste deel

van de middag **2** [vnl Belg] deel van de dag na 12 uur
 ≈ middag • *in de namiddag*

Namibië	
officiële naam	Republiek Namibië
inwoner	[m] Namibiër [v] Namibische
bijlv. naamw.	Namibisch
hoofdstad	Windhoek
munt	Namibische dollar
werelddeel	Afrika

Int. toegangsnummer:	264 www: .na auto: NAM

de **nan-ny** [v] (-'s) **kinderjuffrouw**, m.n. kinderjuffrouw die ouders praktisch bijstaat bij de verzorging en opvoeding van hun kinderen

het **na-no-deel-tje** [d] klein **deeltje** materie waarvan de grootte wordt uitgedrukt in nanometers

na-oor-logs (bn) van na de oorlog, m.n. WO II

de **nap** [m] (-pen) **1** [arch] **beker** **2** houten kom
NAP [d] afk van *Normaal Amsterdams Peil*; vgl Belg NKD

het **na-palm** [d] als **wapen** gebruikt brandverspreidingsmiddel, bestaande uit met natriumpalmitaat verdikte benzine

Na-pels [d] (Napolitaans; Napolitaan) **stad** in Italië

na-plui-zen (ov ww; ploos na, heeft nageplozen; napluiser) tot in kleine details onderzoeken ≈ **uitzoeken**

het **nap-pa** [d] **nappaleer**

nap-pa (bn, attr) van nappaleer gemaakt

het **nap-pa-leer** [d] sterk, dun **leer**, m.n. bereid uit gelooide lamsvellen ≈ **nappa**

1 na-pra-ten (onov ww; praatte na, heeft nagepraat; naprater) na afloop van een bijeenkomst nog blijven praten ≈ nababbelen, nakaarten

2 na-pra-ten (ov ww; praatte na, heeft nagepraat) hetzelfde zeggen wat (iem.) eerder heeft gezegd ≈ **papegaai-en**

de **nar** [m] (-ren; -retje) **1** [gesch] zot van een rederijkerskamer of aan een vorstelijk hof ≈ **hofnar** **2** zot, dwaas

de **NAR** [m] **raad** van werkgevers en werknemers die de Belgische regering van advies dient, afk van *Nationale Arbeidsraad*; vgl Ned SER

de **nar-cis** [v] (-sen) gele of witte **sierplant** die vooral in het voorjaar bloeit

het **nar-cis-me** [d] (narcistisch; narcist) overdreven, ziekelijke liefde voor zichzelf ≈ **eigenliefde**

de **nar-cist** [m] (-en) iem. die behept is met narcisme
nar-cis-tisch (bn) lijdend aan, behept met, van de aard van narcisme • *een narcistische persoonlijkheidsstoornis*

de **nar-co** [m] (-'s) lid van een drugskartel

de **nar-co-se** [v] (-s, -n) kunstmatige algehele **verdooving** • iem. onder narcose **brenge** • onder **volledige narcose**

de **nar-co-staat** [m] [neg] **staat** waar grootschalige productie van en/of handel in narcotica plaatsvindt ≈ narcocratie

de **nar-co-ti-ca-bri-ga-de** [v] politieafdeling belast met delicten rond verdooven verdovende middelen

het **nar-co-ti-cum** [d] (narcotica) verdovend middel ≈ **drug**

nar-co-tisch (bn; -er, meest narcotisch) **1** van de aard van narcose **2** narcose veroorzakend

nar-co-ti-se-ren (ov ww; narcotiseerde, heeft genarcotiseerd;

narcotiseur) onder narcose brengen ≈ iem. in slaap brengen, wegmaken

de **nar-co-ti-seur** [m] (-s) **anesthesist**

na-re-ke-nen (ov ww; rekende na, heeft nagerekend; narekening) (een berekening) **controleren** ≈ **nacijferen**

de **nar-gi-leh** /nargielee/ [v] (-s) Turkse **waterpijp** ≈ **Turkse pijp**

de **na-rig-heid** [v] (-heden) iets onaangenaams ≈ **armoe**, **beroerdigheid**, **dan is Leiden in last**, ellende, er is stront aan de knikker, gedonder, gedruvel, gelazer, malheur, rottigheid, strubbelingen, trammelant, treurigheid, trubbels • *in de narigheid zitten*

na-roe-pen (ov ww; riep na, heeft nageroepen) **1 roepen** tot iem. die weggaat **2** scheldwoorden roepen tegen (iem. die zich verwijderd) ≈ **najouwen**

nar-ra-tief (bn) **verhalend**, vertellend

nar-rig (bn; -er, -st; -heid) **gemelijk**, knorrig ≈ **slechtge-humeurd**

de **nar-wal** [m] (-len, -s; -letje) **tandwalvis** met zeer lange staart, waarvan de functie niet bekend is ≈ **eenhoorn**

de **NA-SA** [v] nationale dienst voor ruimteonderzoek in de Verenigde Staten, afk van *National Aeronautics and Space Administration*

de **1 na-saal** [v] (nasalen) [taalk] **neusklank**

2 na-saal (bn; nasaler, -st) [taalk] door de neus uitgesproken ≈ **neuzig** • *nasale medeklinkers* o bv. m, n en ng • *een nasale stem*

na-schil-de-ren (ov ww; schilderde na, heeft nageschilderd; naschildering) **schilderen** naar de werkelijkheid of naar een andere afbeelding

de **na-scho-ling** [v] **onderwijs** om het vroeger geleerde op te frissen en nieuwe ontwikkelingen bij te leren

na-schools (bn) wat na schooltijd gebeurt

het **na-schrift** [d] **tekst** toegevoegd aan het eind van een geschrift ≈ **PS**

de **Nas-daq** [v] National Association of Securities Dealers Automated Quotation [schermenbeurs, gevestigd in New York]

het **na-sei-zoen** [d] **periode** na het eigenlijke (vakantie)seizoen

de **na-si** /nassie/ [m] (-'s) **nasi goreng**

de **na-si-bal** [m] **snack** bestaande uit een gepaneerd en gefrituurd balletje nasi goreng

de **na-si-go-reng** [m] **Indonesisch rijstgerecht** met in olie gebakken rijst, fijn gesneden groente, vlees, ui en enz. ≈ **nasi**

de **na-si-ra-mes** /nassiergmmas/ [m] **Indonesisch rijstgerecht** met groenten, vlees, saus enz., geserveerd op één bord

na-sjen (ov ww; nasjte, heeft genasjt) [Ned; inf] **eten**, m.n. lekker eten; zie *nassen*

de **nask** [v] (geen mv) **schoolvak** waarin natuur- en scheikunde worden gecombineerd

na-slaan (ov ww; sloeg na, heeft nageslagen) bepaalde informatie zoeken in een naslagwerk

het **na-slag-werk** [d] **boekwerk** of digitaal bestand dat alleen dient om iets in op te zoeken ≈ **opzoekboek**, referentiewerk, vraagbaak

de **na-sleep** [m] **onaangename nawerking** ≈ **nageboorte**, naweeën

de **na-smaak** [m] **smaak** die men krijgt na iets genuttigd te hebben • *een bittere nasmaak* o onaangenaam gevoel dat men aan iets overhoudt

de **na-so-fa-rynx** [m] (-en) [med] **neus-keelholte**

het **na-spel** [d] **1** iets dat gebeurt na afloop en als vervolg van iets anders ≈ **effect** **2** instrumentaal slot van een zangstuk ≈ **postludium** **3** **liefdesspel** na de

geslachtsdaad

na-spe-len (ov ww; speelde na, heeft nagespeeld) **spelend**
nadoen

na-speu-ren (ov ww; speurde na, heeft nagespeurd; naspeurder) (een toedracht, een hoedanigheid) uitzoeken, nauwkeurig herleiden ≈ **nasporen**

na-spoe-len (ov ww; spoelde na, heeft nagespoeld; naspoeling) **af- of uitspoelen** na een eerste reiniging

nas-sen (ov ww; naste, heeft genast) [Ned; inf] **eten**, m.n. lekker eten; zie **nasjen**

na-sta-ren (ov ww; staarde na, heeft nagestaard) met de ogen starend volgen

na-stre-ven (ov ww; streefde na, heeft nagestreefd; nastreving) (een doel) trachten te bereiken ≈ **streven naar**

na-stu-ren (ov ww; stuurde na, heeft nagestuurd) **nazenden**

de **na-syn-chro-ni-sa-tie** ⊕ **1** het nasynchroniseren **2** nagesynchroniseerde film

na-syn-chro-ni-se-ren (ov ww; synchroniseerde na, heeft nagesynchroniseerd; nasynchronisatie) (een film) van stemmen in een andere taal voorzien

het **nat** ◇ **vocht** • **het zilte nat** o de zee

2 nat (bn; -ter, -st; -heid) **1** een vloeistof bevattend of daarmee bedekt x **droog** • **iem. nat spatten** **2** [van weer] **regenachtig** || • **nat gaan** o a [spel] in een rode alles verliezen **b** een slecht figuur slaan • **met de natte vinger** o grofweg, zonder zich er echt in te verdiepen • **met een natte vinger te lijmen zijn** o zeer makkelijk over te halen zijn

na-ta-fe-len (ov ww; tafelde na, heeft nagetafeld) aan tafel blijven praten nadat het eten reeds is afgelopen ≈ **uitbuiken**

de **na-ta-li-teit** ⊕ **geboortecijsjer**

na-te-ke-nen (ov ww; tekende na, heeft nagetekend; natekening) **tekenen** zoals voorgedaan, naar een model

na-tel-len (ov ww; telde na, heeft nageteld) **tellen** ter controle ≈ **hertellen**, **overtellen**

de **nat-hals** [m] [Ned; scherts] **iem.** die veel alcoholische dranken consumeert ≈ **zuilp**

nat-hou-den (ov ww; hield nat, heeft natgehouden) **zorgen** dat iets nat blijft • [neg] **pappen en nathouden** o op de huidige halfslachtige manier doorgaan zonder de benodigde duidelijkheid te verschaffen

de **na-tie** → [v] ⊕ (natiën, -s) **volk** in staatkundige zin • **het denkende deel van de natie** o de mensen die nadenken, de intelligente mensen • **het schuim der natie** o het uitschot

de **na-tie-staat** [m] **staat** waarvan de inwoners zich tot hetzelfde volk rekenen

na-ti-o-naal (bn) van een natie, een staat ≈ **landelijk**

het **na-ti-o-naal-so-ci-a-lis-me** ◇ (nationaalsocialistisch; nationaalsocialist) **racistische, imperialistische en nationalistische ideologie** in Duitsland tussen 1920 en 1945 en hierop geënte bewegingen ≈ **nazisme**

de **na-ti-o-naal-so-ci-a-lis-t** [m] **aanhanger** van het nationaalsocialisme ≈ **bruinhemd, nazi**

na-ti-o-na-li-se-ren (ov ww; nationaliseerde, heeft genationaliseerd; nationalisatie, nationalisering) (productiemiddelen en bedrijven) tot eigendom van de staat maken ≈ **socialiseren**

het **na-ti-o-na-lis-me** ◇ (nationalistisch; nationalist) **1** voorliefde voor het nationale, het stellen van het eigen land boven andere ≈ **chauvinisme** **2** het streven naar nationale zelfstandigheid

na-ti-o-na-lis-tisch (bn; -er, -meest nationalistisch) **nationaal** gezind ≈ **chauvinistisch**

de **na-ti-o-na-li-teit** ⊕ (-en) het in juridische zin horen bij een bepaald land • **een dubbele nationaliteit** o het

staatsburger zijn van twee landen • **van [Fransje] nationaliteit**

nationaliteit

Wat vul je in bij 'nationaliteit': **Belgische/Nederlands of Belgische/Nederlandse?**

Op het Nederlandse paspoort staat bij 'nationaliteit' Nederlandse, maar eigenlijk is het gebruik van de verbuigings-e overbodig.

Overigens zijn de meningen over deze taalkwestie nogal verdeeld. Sommige mensen vinden dat Nederlandse/Belgische goed is, omdat het gaat om de Nederlandse of Belgische nationaliteit. Toch lijkt de -e overbodig in het antwoord op de vraag naar iemands nationaliteit: je zegt immers 'Mijn nationaliteit is Nederlands/Belgisch'.

In de schrijfdviesboeken vinden we nog een argument: op de vraag naar je gezondheid antwoord je 'uitstekend', niet 'uitstekende'.

het **na-ti-o-na-li-teits-be-gin-sel** ◇ **rechtsbeginsel** dat de toepassing van de strafwet afhankelijk stelt van de nationaliteit van de dader ≈ **personaliteitsbeginsel**

de **na-tive** /neetif/ [m] (-s) **autochtoon**, inboorting

de **na-tive-spea-ker** /neetifspiəkər/ [m] **moedertaalspreker**

het **nat-je** ◇ • **op tijd zijn natje en zijn droogje krijgen** o niets tekortkomen

nat-ma-ken (ov ww; maakte nat, heeft natgemaakt) **zo bewerken** dat het nat wordt x **droogmaken**

de **NA-TO** ⊕ Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, afk van **North Atlantic Treaty Organization** ≈ **NAVO**

na-trap-pen (ov ww; trapte na, heeft nagetrapt) **1** [voetb] (een tegenstander) opzettelijk schoppen terwijl de bal al weg is **2** na een conflict zich minachtend uiten over de tegenstander om die nog verder te benadelen ≈ **iem. een trap na geven**

na-trek-ken (ov ww; trok na, heeft nagetrokken) m.b.v. extra informatie **controleren**

de **na-trek-king** ⊕ [jur] **middel** waardoor eigendom verkregen wordt van een zaak die met een andere een geheel vormt

het **na-tri-um** ◇ **chemisch element**, een o.a. in zee-water en steenzout voorkomend metaal [symbool Na, atoomnummer 11] ≈ **natron**

het **na-tri-um-bi-car-bo-naat** ◇ **zuiveringszout**

na-tri-um-car-bo-naat ◇ [chem] **soda**

het **na-tri-um-chlo-ri-de** ◇ **keukenzout** ≈ **zout**

het **na-tri-um-hy-droxi-de** ◇ **chemische verbinding** van natrium, waterstof en zuurstof, een van de belangrijkste stoffen in de industrie

de **na-tri-um-lamp** ⊕ [m] **gasontladingslamp**, gevuld met natriumdamp

het/de **na-tron-loog** ◇ ⊕ [m] **oplossing** van natriumhydroxide in water

nat-spui-ten (ov ww; spoot nat, heeft natgespoten) door spuiten **natmaken**

het **nat-te-vin-ger-werk** ◇ **oppervlakkige berekeningen** die meer op **schatting** dan op serieus en exact onderzoek berusten

nat-tig (bn; -er, -st; -heid) **niet geheel droog** ≈ **vochtig**

de **nat-tig-heid** ⊕ (-heden) **nat**, **vocht** • **nattigheid** **voelen** o merken dat er iets niet in orde is

na-tu-ra zie in **natura**

de **Na-tu-ra-li-sa-tie-dag** [m] (geen mv) [Ned] jaarlijks ge-

- houden **dag** (samenvallend met Koninkrijksdag, d.i. 15 december) waarop tot Nederlander genaturaliseerde personen tijdens een ceremonie hun paspoort wordt uitgereikt
- na-tu-ra-li-se-ren** (ov ww; naturaliseerde, heeft genaturaliseerd; naturalisatie) (een vreemdeling) het staatsburgerschap verliezen
- het **na-tu-ra-lis-me** (naturalistisch; naturalist) **1** stroming in de literatuur aan het eind van de 19e eeuw, die de mens beschouwt als bepaald door milieu en erfelijkheid **2** [m] leer die de natuur boven alles stelt ≈ naturalisme
- na-tu-ra-lis-tisch** (bn; -er, meest naturalistisch) overeenkomstig, volgens het naturalisme
- het **1 na-tu-rel** (natuurlijkheid, echtheid, m.n. van acteurs
- 2 na-tu-rel** (bn, meestal onverbogen) ongekleurd, puur, zonder toevoegingen
- het **na-tu-ris-me** (naturalistisch; naturalist) het streven naar een natuurlijke lichaamscultuur, dat zich o.a. uit in het zich naakt aan licht en lucht blootstellen
- de **na-tuur** (naturen) **1** niet door de mens gewijzigde omgeving of omstandigheden • *de natuur een handje helpen* • een natuurlijk proces kunstmatig versnellen • *Moeder Natuur* • de natuur, voorgesteld als leven schenkende moederfiguur • *de ongerepte natuur* • *puur natuur* • gezegd van iets dat of iem. die geheel natuurlijk is • *de vrije natuur* • *de wonderen van de natuur* **2** aangeboren aard • een *tweede natuur* • een vaste trek door gewinning • *van nature*
- de **na-tuur-arts** [m] arts die natuurgeneeswijzen toepast ≈ natuurgeneeskundige, natuurgenezer
- het **na-tuur-be-heer** (zorg voor het onderhoud van het natuurlandschap
- het **na-tuur-be-houd** (natuurbescherming
- de **na-tuur-be-scher-ming** (v) alle maatregelen tot het in stand houden van de natuur ≈ natuurbehoud
- de **na-tuur-film** [m] documentaire over de natuur
- het **na-tuur-ge-bied** (v) gebied dat waarde heeft uit een oogpunt van natuurschoon of natuurleven ≈ natuurterrein × cultuurland
- de **na-tuur-ge-nees-kun-de** (v) geneeskunde die het middel tot herstel zoekt in een gepaste levenswijze en gebruik van natuurproducten
- de **na-tuur-ge-nees-wij-ze** (v[m]) toepassing van de natuurgeneeskunde ≈ fysiotrie, naturopathie
- de **na-tuur-ge-ne-zer** [m] (-s) iem. die natuurgeneeswijzen toepast ≈ natuurarts
- na-tuur-ge-trouw** (bn; -heid) overeenkomstig de werkelijkheid ≈ waarheidsgetrouw
- het **na-tuur-ge-weld** (v) geweld van de natuurkrachten
- de **na-tuur-gods-dienst** [m] godsdienst waarbij natuurkrachten en natuurverschijnselen worden gepersonifieerd
- het **na-tuur-gras** (v) natuurlijk gras op een sportterrein × kunstgras
- na-tuur-his-to-risch** (bn) betr. hebbend op de plant- en dierkunde
- het **na-tuur-ij-s** (v) op natuurlijke wijze ontstaan ijs
- de **na-tuur-kracht** (v[m]) elementair vermogen van de natuur
- de **na-tuur-kun-de** (v) (natuurkundig; natuurkundige) wetenschap die zich bezighoudt met alle verschijnselen in de natuur waarbij geen chemische veranderingen optreden ≈ fysica, natuurwetenschap • *de experimentele natuurkunde* • *de theoretische natuurkunde*
- het **na-tuur-land-schap** (v) landschap dat ontstaat waarvan de mens niet of nauwelijks invloed heeft
- de **na-tuur-lief-heb-ber** [m] (v) (-liefhebster) iem. die zich sterk aangetrokken voelt tot de natuur ≈ natuurmens
- na-tuur-lijk** (bn; -heid) **1** betr. hebbend op de natuur **2** door de natuur voortgebracht of gevormd × kunstmatig **3** (-er, -st) in overeenstemming met de natuur, van nature *eigen* ≈ biologisch × onnatuurlijk **4** zoals te verwachten is ≈ allicht, per definitie, tuurlijk, uiteraard, vanzelf, vanzelfsprekend **5** (-er, -st) [wisk] niet gecompliceerd
- de **na-tuur-lijk-heid** (v) (-heden) ongekunsteldheid ≈ flair
- de **na-tuur-mens** [m] **1** primitieve mens in zijn natuurstaat ≈ wilde **2** iem. die veel om de natuur geeft ≈ natuurliefling
- het **na-tuur-mo-nu-ment** (v) belangrijk natuurgebied
- de **na-tuur-ont-wik-ke-ling** (v) het herscheppen van de oorspronkelijke natuur in een bepaald gebied
- het **na-tuur-park** (v) natuurgebied dat van overheidswege in zijn natuurlijke staat wordt gehandhaafd
- het **na-tuur-pro-ducht** (v) voortbrengsel van de natuur, zoals vruchten, rubber, huiden, traan e.d.
- de **na-tuur-ramp** (v[m]) door natuurkrachten veroorzaakte ramp
- het **na-tuur-recht** (v) **1** natuurlijk recht **2** recht aan de natuur en niet aan de maatschappij ontleend ≈ natuurwet
- het **na-tuur-re-ser-vaat** (v) natuurgebied waarin flora, fauna enz. beschermd worden ≈ reservaat
- het **na-tuur-schoon** (v) wat mooi is in de natuur
- het/de **na-tuur-steen** (v) [m] steen die in de natuur gevonden wordt, m.n. als bouw materiaal [tegenover gebakken steen]
- het **na-tuur-ta-lent** (v) een persoon met veel talent
- het **na-tuur-ver-schijn-sel** (v) verschijnsel in de natuur, vooral op klimatologisch en atmosferisch gebied
- de **na-tuur-voe-ding** (v) voeding die uit natuurproducten is samengesteld ≈ reformvoeding
- het **na-tuur-voel** (v) volk dat nog leeft in oorspronkelijke omstandigheden, zonder industrialisatie
- de **na-tuur-waar-de** (v) mate waarin iets natuurlijke waarde heeft, m.n. van landschappen
- de **na-tuur-wet** (v[m]) **1** wetmatigheid bij natuurverschijnselen **2** natuurrecht
- de **na-tuur-we-ten-schap** (v) (-pelijk) **1** elk van de wetenschappen die de natuur bestuderen, zoals biologie, natuurkunde en scheikunde **2** natuurkunde
- na-tuur-we-ten-schap-pe-lijk** (bn) betr. hebbend op de natuurwetenschappen
- na-tuur-zui-ver** (bn; -heid) niet kunstmatig bewerkt × kunstmatig
- de **nau-tiek** (v) (nautisch) scheepswezen, scheepvaartkunde
- nau-tisch** (bn) de scheepvaart of de watersport betreffende
- het **1 nauw** (v) (-en) zee-engte • *het Nauw van Calais* • smalste deel van het Kanaal [] • iem. in het nauw drijven • het iem. moeilijk maken • *in het nauw zitten* • in moeilijkheden zitten
- 2 nauw** (bn; -er, -st; -heid) **1** met weinig tussenruimte ≈ benauwd, eng, krap, smal × wijd **2** hecht, direct • *nauw verwant zijn* • *nauw verweven*
- 3 nauw** (bn, pred; -er, -st) zorgvuldig, precies • *dat luis-tert nauw* • komt er heel precies op aan • *het niet zo nauw nemen met iets* • nonchalant in iets zijn
- 4 nauw** (bw) [Ned; arch] nauwelijks
- nau-we-lijks** (bw) **1** net nog, bijna niet ≈ amper, bezwaarlijk, kwalijk, mondsmaat, nauw, node, schaars, slecht, weinig **2** juist, pas

- nauw-ge-zet** (bn; -ter, meest nauwgezet; -heid) [van mensen] **nauwkeurig** ≈ zorgvuldig
- nauw-keu-rig** (bn; -er, -st; -heid) **zorgvuldig, zeer precies** • **tot op de [millimeter] nauwkeurig** ○ afgerond op hele millimeters
- nauw-let-tend** (bn; -heid) [van personen] met grote en voortdurende aandacht • **nauwlettend toezien op iets**
- nauw-slui-tend** (bn; -er, meest nauwsluitend) precies om het lichaam of een lichaamsdeel passend ≈ **strak**
- n.a.v.** afk van **naar aanleiding van**
- de **na-vel** (m) (-s) **1** rond litteken van de navelstreng op de buik van mens en zoogdier **2** navel-sinaasappel || • **de navel van de wereld** ○ streek die men als de oorsprong van de menselijke beschaving beschouwt
- de **na-vel-breuk** (v)m **breuk** in het buikvlies in de streek van de navel
- de **na-vel-si-naas-ap-pel** (m) pitloze, saprijke sinaasappel die aan de top een ingesloten klein sinaasappeltje bevat ≈ navel
- na-vel-sta-ren** (ww; navelstaarder) opgaan in ietwat wereldvreemde zelfbeschouwing, voortdurend over zichzelf nadenken
- de **na-vel-streng** (v)m **snoer** dat de vrucht aan de moederkoek verbindt • **de navelstreng afbinden**
- het **na-vel-trui-tje** (v) (-s) korte damestrui die de navelstreng onbedekt laat
- na-ve-nant** (tw) in evenredigheid ≈ overeenkomstig • **na de gebrekkige voorbereiding was het resultaat navenant** ○ zo slecht als verwacht mocht worden
- de **na-ver-bran-der** (m) (-s) **inrichting** in de motoren van auto's enz. om schadelijke uitlaatgassen te verbranden
- na-ver-tel-len** (ov ww; vertelde na, heeft naverteld) **opnieuw vertellen** • **iets niet kunnen navertellen** ○ erbij om het leven gekomen zijn
- de **na-vi-ga-tie** (v) **1** scheepvaart **2** stuurmanskunst **3** plaatsbepaling op zee of in de lucht ≈ **bestek**
- het **na-vi-ga-tie-licht** (v) elk van de lichten die vliegtuigen en schepen bij duisternis voeren ≈ **positielicht**
- het **na-vi-ga-tie-sys-teem** (v) **computersysteem** dat aangeeft waar men zich bevindt en hoe men een bepaalde bestemming kan bereiken
- de **na-vi-ga-tor** (m) (-en, -s) **1** bemanningslid dat koers en positie bepaalt **2** apparaat om te navigeren
- na-vi-ge-ren** (onov ww; navigeerde, heeft genavigeerd) **1** een schip, een vliegtuig vakkundig besturen **2** [niet alg] internetten
- de **NAVO** (v) militair **bondgenootschap** van de VS, Canada en een groot aantal Europese landen, afk van **Noord-Atlantische Verdragsorganisatie** ≈ **NATO**
- na-voe-len** (ov ww; voelde na, heeft nagevoeld) (wat iem. anders voelt) eveneens voelen
- na-vol-gen** (ov ww; volgde na, heeft nagevolgd; navolger, navolging) handelen naar het voorbeeld van ≈ **achter iem. aan lopen, een voorbeeld nemen aan iem., iemands voetstappen drukken, iemands voorbeeld volgen, in iemands /kielzog/zog/ varen, in iemands /voetsporen/voetstappen/ treden, zich spiegelen aan, volgen**
- na-vol-gend** (bn) na iets vermeld of meegedeeld
- de **na-vol-ger** (m) iem. die het voorbeeld van iem. anders volgt ≈ **imitator**
- de **na-vol-ging** (v) (-en; navolgingke) **1** het navolgen ≈ **imitatie** • **in navolging van** **2** product naar voorbeeld van iets, **imitatie**
- de **na-vor-de-ring** (v) nakomende vordering, vooral van belasting ≈ **naheffing**
- na-vor-sen** (ov ww; vorste na, heeft nagevorst; navorser, navorsing) **nasporeen** ≈ **nasporen**
- de **na-vor-ser** (m) [Belg] wetenschappelijk **onderzoeker**
- de **na-vraag** (v)m het vragen naar iets, het inwinnen van informatie • **bij navraag bleek dat ...** • **navraag doen naar iets bij iem.**
- na-vra-gen** (ov ww; vraagde na, vroeg na, heeft nagevraagd) vragen naar, **onderzoeken**
- na-vrant** (bn; -er, meest navrant) **hartverscheurend, schrijnend, op pijnlijke wijze bedrevend**
- na-vul-baar** (bn) **geschikt** om opnieuw te vullen
- na-vul-len** (ov ww; vulde na, heeft nagevuld; navulling) **opnieuw vullen**
- het **na-vul-pak** (v) **pak** dat nagevuld kan worden, zodat het langer meekan, hetgeen het milieu ontlast
- de **na-vul-ver-pak-king** (v) milieuvriendelijkere of goedkopere **verpakking** van een product waarmee een bestaande verpakking, houder enz. opnieuw gevuld kan worden
- de **na-wee-ën** (mv) [fig] **nasleep**
- na-wer-ken** (onov ww; werkte na, heeft nagewerkt; nawerking) **nog van invloed zijn na de eigenlijke werking** ≈ **navinderen**
- naw-ge-ge-vens** afk van **naam-, adres-, woon-plaatsgegevens**
- na-wij-zen** (ov ww; wees na, heeft nagewezen) **wijzen naar iem. die voorbij- of weggaat** • **zij wordt nagewezen** ○ er wordt over haar geroddeld
- het **na-woord** (v) slotwoord in een geschrift ≈ **epiloog, nabericht, narede**
- na-wui-ven** (ov ww; wouf na, wuifde na, heeft nagewoven, nagewuifd) **wuiven naar (iem. die weggaat)** ≈ **nazwaaien**
- de **na-zaat** (m) (nazaten) **nakomeling**
- na-zeg-gen** (ov ww; zegde na, zei na, heeft nagezegd) **herhalen** wat een ander gezegd heeft
- na-zen-den** (ov ww; zond na, heeft nagezonden; nazending) **1** zenden aan iem. die vertrokken is **2** in aanvulling op een eerdere zending zenden
- de **na-zi** /naatsie, nazie/ (m) (-'s; nazietje) **nationaalsocialist**
- het **na-zicht** (v) [Belg; niet alg] **controle** (van beleid, documenten, experimenten, boekhouding e.d.)
- na-zien** (ov ww; zag na, heeft nagezien) **1** (iets) **controleren** **2** kijken naar (iem. die of iets dat weggaat) ≈ **nakijken**
- de **na-zi-groet** (m) **groet** van de nazi's, d.w.z. rechterhand gestrekt schuin omhoog met de handpalm open
- het **na-zis-me** (v) (nazistisch; nazi) **nationaalsocialisme**
- de **na-zit** (m) [Ned] informele **bijeenkomst** na afloop van een vergadering, voorstelling e.d.
- na-zoe-ken** (ov ww; zocht na, heeft nagezocht; nazoeking) **1** uitzoeken **2** opzoeken
- de **na-zo-mer** (m) **1** laatste deel van de zomer **2** **periode** met mooi weer kort voor de herfst
- de **na-zorg** (v)m **1** controle op en begeleiding van patiënten na ontslag uit een ziekenhuis of inrichting **2** **zorg** voor machines e.d. door de verkoper na de aankoop
- Nb niobium**
- NB** let op, afk van **nota bene**
- N.B.** afk van **noorderbreedte**
- de **NBB** (v) afk van **Nationale Bank van België**
- de **NBN** (v) Belgisch instituut voor normalisatie, afk van **Bureau voor Normalisatie - Bureau de Normalisation**; vgl **Ned NNI**